

De SCIL: een instrument om snel het vermoeden licht verstandelijke beperkingen te kunnen vaststellen

Hoewel de gepubliceerde percentages verschillen zijn er sterke aanwijzingen dat zich in Nederland binnen de justitieketen, in het dak- en thuislozencircuit in de grote steden en in de psychiatrie, waaronder onder in de groep mensen met verward gedrag, een aanzienlijk aantal mensen met licht verstandelijke beperkingen (LVB) bevindt. Recent onderzoek laat zien dat meer dan 40% mensen in de psychiatrie functioneert op het niveau van LVB!

In de praktijk worden de LVB vaak niet onderkend. Om over LVB te kunnen spreken moeten er problemen zijn op intellectueel en adaptief gebied op verschillende levensterreinen. De beperkingen zijn in de regel niet op het eerste gezicht waarneembaar en slechts in hun (inadequaate) handelen worden mensen met LVB zichtbaar. Maar dan is er vaak al veel ernstig nadeel. Daarbij werkt hun 'street-wise' taalgebruik in de praktijk vaak zeer verullend.

De aard van de problemen die met LVB samenhangen maakt het van groot belang dat beperkingen in de verstandelijke vermogens tijdig worden herkend. Te denken valt aan beperkt taalbegrip, en een beperkter vermogen om met complexe en abstracte informatie om te gaan. Dit leidt snel tot misverstanden. Wanneer de LVB niet herkend worden en hen een niet op hun LVB aangepast aanbod wordt gedaan betekent dit voor mensen met LVB slechts een nieuwe faalervaring en oplopende stress wat kan leiden tot overlast gevend en zorg mijddend gedrag.

Tijdige herkenning van LVB is dus van groot belang. Met de SCreener voor Intelligentie en Licht verstandelijke beperkingen (SCIL) kunnen LVB vastgesteld worden bij personen van 14 jaar en ouder. De SCIL is door Nijman, Kaal en Moonen (2017) ontwikkeld. De SCIL kan gebruikt worden door iedereen die baat denkt te hebben bij het kunnen vaststellen van LVB. Afname vereist geen speciale training. De afname geschiedt in een vraagesprek waarbij de proefpersoon vragen moet beantwoorden en een aantal reken- en taalopgaven moet maken. Direct daarna kan op grond van de gegeven antwoorden berekend worden of er al dan niet sprake is van (het functioneren op het niveau van een persoon met) LVB. Deze uitslag is zeer nauwkeurig. In 9 van de 10 gevallen voorspelt de SCIL correct

Met de wetenschap dat iemand op LVB niveau functioneert kunnen hulpverleners hun interventies aanpassen. Te denken valt aan hoeveelheid informatie, toevoegen van visuele ondersteuning, lager werk tempo, meer sturing, kleiner aanbod van keuzemogelijkheden en inschakeling van ondersteuning door vertrouwde personen uit het netwerk. Op de website van het Landelijk Kenniscentrum LVB is hierover nog veel meer informatie terug te vinden <https://www.kenniscentrumlvb.nl/>

Prof. dr. Xavier Moonen is Bijzonder Hoogleraar LVB aan de Universiteit van Amsterdam, bijzonder lector aan de Zuyd Hogeschool Heerlen en is werkzaam bij Koraal te Sittard.

(bron 1: Nijman, H., Kaal, H., van Scheppingen, L., & Moonen, X. (2017). The development and testing of a Screener for intelligence and learning disabilities (SCIL). Journal of Intellectual Disabilities Research. DOI: 10.1111/jar.12310)

Meer informatie

- [Factsheet: Veelgestelde vragen over de SCIL](#) (Hogeschool Leiden, 2018, pdf)
- [Onderzoek: Registratie van LVB-problematiek in het justitiële domein](#) (WOD, Ministerie JenV, 2017)
- [Factsheet: Screener voor intelligentie en licht verstandelijke beperking](#) (Hogeschool Leiden, 2015, pdf)